

RP 187/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av regeringens proposition med förslag till lagar om Nationalgalleriet och ändring av 3 och 10 § i lagen om begränsning av utförelsen av kulturföremål (RP 72/2013 rd)

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om penninginsamlingar ändras, så att Nationalgalleriet får rätt att anordna penninginsamlingar för att skaffa medel till stöd för sin verksamhet. I propositionen föreslås det dessutom att Nationalgalleriet 2014—2017 ska ha rätt att anordna penninginsamlingar för att tillföra kapital till Nationalgalleriet.

Propositionen hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till la-

gar om Nationalgalleriet och ändring av 3 och 10 § i lagen om begränsning av utförelsen av kulturföremål, som har överlämnats i samband med budgetpropositionen för 2014. Propositionen avses bli behandlad i samband med dessa propositioner.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2014.

MOTIVERING

1 Föreslagna ändringar

Statsrådet har till riksdagen överlämnat en regeringsproposition med förslag till lagar om Nationalgalleriet och ändring av 3 och 10 § i lagen om begränsning av utförelsen av kulturföremål (RP 72/2013 rd). I propositionen föreslås det att Statens konstmuseum, som för närvarande är ett statligt ämbetsverk, upphör med sin verksamhet den 31 december 2013 och att dess funktioner, personal och tillgångar, med undantag för dess samlingar, överförs till Nationalgalleriet vid ingången av 2014. Nationalgalleriet ska enligt förslaget vara en självständig juridisk person som är riksmuseum för bildkonsten. Det föreslås bli en offentligrättslig stiftelse, vars huvudsakliga uppgift ska vara att se till att Nationalgalleriets samling upprätthålls samt att bedriva utställnings- och forskningsverksamhet.

Syftet med reformen är att skapa förutsättningar för Nationalgalleriet att utvecklas till en stark aktör inom det nationella och internationella kulturfältet samt att ge dess verksamhet mera självständighet. För att målet ska nås föreslås det att Nationalgalleriets ekonomiska och administrativa handlingsfrihet ökas. Ändringen öppnar möjligheter för en mångsidigare finansieringsgrund för Nationalgalleriet.

Bestämmelser om anordnande av penninginsamlingar finns i lagen om penninginsamlingar (255/2006) och i statsrådets förordning om penninginsamlingar (503/2006). Syftet med lagen om penninginsamlingar är att möjliggöra penninginsamlingar för finansiering av allmännyttig verksamhet och förhindra oredlig verksamhet i samband med penninginsamlingar. Med penninginsamling avses verksamhet där pengar samlas in genom vädjan till allmänheten och utan motprestation.

Penninginsamlingar får anordnas endast med tillstånd av en myndighet (tillstånd till penninginsamling). Behöriga myndigheter för beviljande av tillstånd till penninginsamling är de lokala polisinsamlingarna och Polisstyrelsen. Tillstånd till penninginsamling kan ges till en i Finland registrerad sammanslutning eller stiftelse med uteslutande allmännyttigt syfte. Med allmännyttig verk-

samhet avses i lagen om penninginsamlingar verksamhet för allmänna sociala, kulturella eller ideella ändamål eller annan allmän medborgerlig verksamhet.

En förutsättning för beviljande av tillstånd till penninginsamling är att de medel som skaffas genom anordnandet av penninginsamlingen används för ett allmännyttigt syfte. Anordnandet av penninginsamlingen ska dessutom alltid vara ändamålsenligt med tanke på allmänt intresse. Tillstånd till penninginsamling får ges för viss tid, högst två år.

Nationalgalleriet ska agera i aktiv växelverkan med det omgivande samhället och genom sin verksamhet främja bildkonstens genomslag i samhället. Nationalgalleriet ska vara den största kultur- och konstinsamlingen för bildkonst i vårt land, och dess ställning kommer att vara central. Via konsten ska galleriet delta i den samhälleliga debatten och främja ett välfärdssamhälle som präglas av skapandekraft.

Enligt 1 § i förslaget till lag om Nationalgalleriet finns för stärkande av kulturarvet och främjande av den konstnärliga bildningen Nationalgalleriet, som är riksmuseum för bildkonsten. Enligt lagförslaget 2 § har Nationalgalleriet till uppgift att se till att Nationalgalleriets samling upprätthålls och utökas, att bedriva utställningsverksamhet och annan konstmuseiverksamhet, att i egenskap av sakkunnig inom konstmuseisektorn delta i utvecklandet av museisektorn samt att sköta andra uppgifter som föreskrivs Nationalgalleriet i lag eller som undervisnings- och kulturministeriet ålägger Nationalgalleriet. Vid skötseln av sina uppgifter ska Nationalgalleriet stärka bildkonstens genomslag i samhället.

Trots att den verksamhet som avses i 2 § i den föreslagna lagen om Nationalgalleriet kan anses överensstämma med den definition av allmännyttig verksamhet som anges i 4 § 1 punkten i lagen om penninginsamlingar, kan tillstånd till penninginsamling enligt den gällande lagen om penninginsamlingar med vissa i lag föreskrivna undantag ges endast till en sammanslutning eller stiftelse med uteslutande allmännyttigt syfte. Därför är det

osannolikt att Nationalgalleriet utan lagändring skulle beviljas tillstånd att anordna penninginsamlingar till stöd för sin verksamhet eller för att tillföra kapital.

Nationalgalleriet ska enligt förslaget vara en självständig juridisk person. Målet med den föreslagna lagen om Nationalgalleriet är att stärka Nationalgalleriets ställning, självständighet och verksamhetsmöjligheter samt dess ekonomiska ställning och förutsättningarna för medelsanskaffning oberoende av statlig finansiering. Staten har för avsikt att tillföra kapital till Nationalgalleriet genom att bevilja statlig medfinansiering mot privat finansiering. Efter 2016 är det inte meningen att staten ska trygga Nationalgalleriets ekonomiska ställning, utan det är då Nationalgalleriets eget ansvar och uppgift.

Den sammanlagda finansieringen av Nationalgalleriets verksamhet utgörs vid sidan av statens grundfinansiering av avgiftsbelagd verksamhet, hyror och bruksavgifter samt bidrag. Statens direkta finansiering till Nationalgalleriet utgör ca 80 procent av Nationalgalleriets totalfinansiering, men avsikten är att öka Nationalgalleriets möjligheter att få stöd för sin verksamhet även genom annan slags medelsanskaffning. Med hjälp av medelsanskaffningen kan Nationalgalleriet stärka och stabilisera sin ekonomiska situation, vilket förbättrar planmässigheten och genomslaget i dess verksamhet.

I Finland är medelsanskaffning för konstnärlig verksamhet inget nytt fenomen. Exempelvis Finska Konstföreningen, som grundades 1846, har ordnat konstverkslotterier för sina medlemmar. Dessutom har vänföreningar och stödstitförelser till museer ordnat penninginsamlingar för anskaffning av konstverk.

För att penninginsamlingsverksamhetens fortgående natur ska tas i beaktande, liksom även Nationalgalleriets behov av att ordna penninginsamlingar för olika delar av sin verksamhet (t.ex. utställningar, konstfostran och konstverkstäder), bör en bestämmelse om Nationalgalleriets rätt att anordna penninginsamlingar fogas till lagen om penninginsamlingar för att trygga Nationalgalleriets ställning när det gäller att få tillstånd till penninginsamling. Nationalgalleriets tillstånd till penninginsamling begränsas enligt förslaget

dock till att stödja de uppgifter som avses i 2 § i den föreslagna lagen om Nationalgalleriet.

Det föreslås att Nationalgalleriet 2014—2017 ska ha möjlighet att anordna penninginsamlingar inte bara för stödjande av de uppgifter som avses i 2 § i den föreslagna lagen, utan också för att tillföra kapital till Nationalgalleriet. Möjligheten att anordna penninginsamlingar för tillförande av kapital slutar enligt förslaget vid utgången av 2017. Efter det kan Nationalgalleriet anordna penninginsamlingar endast för att stödja sådana uppgifter som avses i 2 § i den föreslagna lagen om Nationalgalleriet.

Enligt regeringspropositionen om Nationalgalleriet tillför staten år 2014 kapital till ett belopp av tio miljoner euro till Nationalgalleriet. Staten uppmanar konstmuseet att skaffa privat kapital enligt samma modell som tillämpades när tillförandet av kapital till universitetet stöddes i samband med universitetsreformen. Avsikten är att staten bidrar till att tillföra kapital till Nationalgalleriet 2015—2016 genom att investera ett belopp på 2,5 gånger det kapital som Nationalgalleriet lyckas samla in som donationer för grundkapitalet, dock högst tjugo miljoner euro.

I budgetpropositionen för 2014 har det reserverats tio miljoner euro för tillförande av kapital till Nationalgalleriet. Enligt statsrådets beslut om ramarna för statsfinanserna 2014—2017 ska det för tillförandet av kapital reserveras tio miljoner euro 2015 och tio miljoner euro 2016. Det faktiska beloppet av den statliga medfinansieringen bestäms senare enligt det tidigare nämnda finansieringsförhållandet 5/2, beroende på hur mycket äkta privat kapital Nationalgalleriet har lyckats samla ihop.

Att staten tillför kapital vid ombildningen är nödvändigt för att Nationalgalleriets solvens, soliditet och kreditvärdighet ska tryggas. Det belopp staten tillför som kapital är knutet till det belopp Nationalgalleriet lyckas samla in i form av privat kapital. Nationalgalleriet har för avsikt att samla in privat finansiering också genom att anordna penninginsamlingar.

2 Propositionens ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av lagförslaget beskrivs i regeringens proposition med förslag till lagar om Nationalgalleriet och ändring av 3 och 10 § i lagen om begränsning av utförsel av kulturföremål.

Nationalgalleriets ansökan om tillstånd till penninginsamling orsakar i viss utsträckning arbete för Polisstyrelsen, men det bedöms inte medföra något behov av ökade personalresurser.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med inrikesministeriet.

Utkastet till proposition sändes på remiss till Statens konstmuseum, som understödde förslaget.

Vid inrikesministeriet pågår ett lagstiftningsprojekt för ändring av lagen om penninginsamlingar. I lagen om penninginsamlingar föreslås bl.a. sådana ändringar att de universitet som avses i 1 § i universitetslagen (558/2009) ska ha rätt att anordna penninginsamlingar för att stödja den verksamhet som avses i 2 § i universitetslagen. Av tidsmässiga skäl har det inte varit möjligt att föra in de ändringsförslag som gäller Nationalgalleriet i den proposition som är under beredning vid inrikesministeriet.

4 Behovet av en kompletterande proposition

Nationalgalleriet har på grund av sin ändrade ställning som juridisk person behov av att regelbundet ordna penninginsamlingar för

flera projekt som stöder dess verksamhet. Vid ombildningen är det för att säkerställa Nationalgalleriets soliditet och solvens dessutom nödvändigt att Nationalgalleriet tillfälligt, under fyra år, får ordna penninginsamlingar för att tillföra kapital. Utifrån de gällande bestämmelserna i lagen om penninginsamling kan man dra slutsatsen att Nationalgalleriet inte skulle få tillstånd till penninginsamling i syfte att samla in medel för de uppgifter som avses i 2 § i den föreslagna lagen om Nationalgalleriet eller för tillförande av kapital. Anordnande av penninginsamlingar är dock en absolut förutsättning för att Nationalgalleriet från ingången av 2014 ska kunna inleda organiseringen av sin verksamhet från en så stabil grund som möjligt. Av dessa orsaker är det nödvändigt att den gällande lagen om penninginsamlingar ändras vid ingången av 2014.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen är en i 71 § i grundlagen avsedd kompletterande proposition. Den ska behandlas tillsammans med regeringens proposition med förslag till lagar om Nationalgalleriet och ändring av 3 och 10 § i lagen om begränsning av utförsel av kulturföremål, som tidigare överlämnats till riksdagen.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014, dvs. samtidigt som de lagar som föreslås i den regeringsproposition som tidigare överlämnats till riksdagen.

Med stöd av vad som anförts ovan förläggas riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 6 och 7 § i lagen om penninginsamlingar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om penninginsamlingar (255/2006) 7 § 2 mom.,
ändras 7 § 1 mom. och
fogas till 6 § ett nytt 3 mom. som följer:

6 §

Insamlingsändamål

Nationalgalleriet har rätt att anordna penninginsamlingar i syfte att skaffa medel för att stödja skötseln av de uppgifter som avses i 2 § i lagen om Nationalgalleriet (/) samt under 2014—2017 för att tillföra Nationalgalleriet kapital.

1) en i Finland registrerad sammanslutning eller stiftelse med allmännyttigt syfte,

2) en i Finland verksam oregistrerad sammanslutning med uteslutande allmännyttigt eller i 6 § 2 mom. 1 punkten nämnt syfte, om orsaken till att sammanslutningen inte har registrerats är att dess ställning regleras i lagstiftningen i Finland eller att sammanslutningens verksamhet är av tillfällig karaktär, och

3) Nationalgalleriet.

7 §

Tillståndshavare

Tillstånd till penninginsamling kan ges

Helsingfors den 14 november 2013

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Kultur- och idrottsminister *Paavo Arhinmäki*

Lag**om ändring av 6 och 7 § i lagen om penninginsamlingar**

I enlighet med riksdagens beslut
upphäv i lagen om penninginsamlingar (255/2006) 7 § 2 mom.,
ändras 7 § 1 mom. och
fogas till 6 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Insamlingsändamål

Nationalgalleriet har rätt att anordna penninginsamlingar i syfte att skaffa medel för att stödja skötseln av de uppgifter som avses i 2 § i lagen om Nationalgalleriet (/) samt under 2014—2017 för att tillföra Nationalgalleriet kapital.

7 §

7 §

*Tillståndshavare**Tillståndshavare*

Tillstånd till penninginsamling kan ges till en i Finland registrerad sammanslutning eller stiftelse med uteslutande allmännyttigt syfte.

Tillstånd till penninginsamling kan ges till en i Finland verksam oregistrerad sammanslutning med uteslutande allmännyttigt eller i 6 § 2 mom. 1 punkten nämnt syfte, om orsaken till att sammanslutningen inte har registrerats är att dess ställning regleras i lagstiftningen i Finland eller att sammanslutningens verksamhet är av tillfällig karaktär.

Tillstånd till penninginsamling kan ges

1) en i Finland registrerad sammanslutning eller stiftelse med allmännyttigt syfte,

2) en i Finland verksam oregistrerad sammanslutning med uteslutande allmännyttigt eller i 6 § 2 mom. 1 punkten nämnt syfte, om orsaken till att sammanslutningen inte har registrerats är att dess ställning regleras i lagstiftningen i Finland eller att sammanslutningens verksamhet är av tillfällig karaktär, och

3) Nationalgalleriet.

Denna lag träder i kraft den 20 .